

Cures Dignes: El Rol Essencial de les Dones

Avui, 29 d'octubre, commemorem el Dia Internacional de les Cures. En aquest article, volem ressaltar la tasca de les dones en aquest àmbit, sigui en el terreny professional o en l'àmbit domèstic. Les dones sempre han ocupat un espai fonamental en les ocupacions professionals vinculades a les cures, i en el pla personal i laboral, sempre han assumit la responsabilitat de vetllar pel benestar de tota la família.

Les Cures Dignes

Les cures són l'atenció i el suport que es proporciona a altres persones, sigui en un àmbit professional o personal. Aquesta àrea abraça des de cures mèdiques i emocionals fins a l'assistència a les necessitats bàsiques quotidianes.

Garantir una cura digna implica oferir aquesta assistència amb respecte, empatia i consideració per la dignitat inherent de cada individu. Suposa reconèixer i valorar la seva autonomia i singularitat, vetllant perquè les vostres necessitats i preferències siguin degudament considerades.

La importància de proporcionar una cura digna rau en la preservació de la humanitat i la promoció de la igualtat. Cada ésser humà mereix ser tractat amb dignitat i respecte, independentment de la seva situació o condició. Aquest enfocament contribueix a establir relacions de confiança i fomentar la salut i el benestar global de les persones, sigui en entorns professionals o personals. La cura digna juga un paper fonamental en la construcció d'una societat més justa i compassiva, on es reconeix i valora la contribució de cadascú.

El paper de les Dones

Després d'analitzar el concepte de cura, resulta crucial ressaltar la implicació predominant de les dones en aquest àmbit, tant al sector públic, que comprèn els serveis proporcionats per l'estat del benestar i les empreses privades, així com les activitats voluntàries en organitzacions com ONG, l'Església catòlica i el tercer sector en general.

Així mateix, abasta les tasques exercides en l'àmbit privat, específicament a l'entorn domèstic-familiar, on les dones duen a terme tasques que oscil·len entre l'obligació moral i la voluntarietat, sent percebudes o reconegudes de manera més o menys conscient o alienada.

Participació de les Dones a l'Àmbit de la Salut

En l'àmbit de la salut durant el curs 2022-2023, segons dades del Ministeri d'Universitats, a la carrera de Medicina, el 70,6% dels estudiants són dones, mentre que el 29,4% són homes. En el cas d'infermeria, la proporció és del 81,6% de les dones i el 18,4% d'homes. En examinar els qui completen els seus estudis, observem que a Medicina, el 69,4% són dones i el 30,6% són homes, mentre que a Infermeria, el 82,6% són dones i el 17,4% són homes. Aquestes xifres indiquen clarament que el nombre de dones que trien carreres vinculades a la cura i la salut és considerablement més gran que el d'homes.

Resulta fascinant veure l'evolució de la participació d'homes i dones a la carrera de Medicina en comparació amb la presència femenina constant a Infermeria. Fa unes dècades, la Medicina era una professió predominantment dominada per homes. El canvi cap a una major presència de dones a la Medicina reflecteix transformacions culturals i socials que s'han produït en les darreres generacions.

Pel que fa a la Infermeria, la presència aclaparadora de dones ha estat una constant al llarg del temps. Aquesta tendència pot estar influïda per percepcions culturals arrelades sobre els rols de gènere i les expectatives tradicionals a la cura. Tot i que aquestes percepcions estan canviant, la infermeria ha estat tradicionalment vista com una professió "femenina".

Participació de les dones a l'àmbit de la llar

Tradicionalment, la dona en l'àmbit domèstic ha assumit de manera més pronunciada la responsabilitat en l'educació, l'atenció i la cura tant de la llar com dels seus membres. L'associació cultural i social entre la figura femenina i les tasques de cura i manteniment de la llar ha perdurat, mentre que l'home ha estat considerat el líder de la família i responsable de l'economia de la llar. Tot i els canvis, persisteix la percepció que les dones porten una càrrega familiar i domèstica més pesada que els homes. En l'actualitat, es reconeix que la família és l'entorn natural per a la cura de les persones dependents, generant una obligació moral inherent que ha de ser assumida amb responsabilitat. A aquesta

responsabilitat se sumen valors integrats en el rol de la cuidadora femenina, com ara el sacrifici i el lliurament, expressats amb una qualitat emocional més marcada.

L'enquesta realitzada per l'Idescat el 2011 sobre l'ús del temps diferenciant entre homes i dones revela una disparitat significativa, amb un 12,93% superior la participació de la dona a les tasques domèstiques i familiars. Aquesta disparitat crea una dinàmica més complexa per a les dones, ja que els resulta més difícil trobar feina a jornada completa i disposar de temps addicional per a l'autocura, interessos personals o activitats socials. Mentrestant, els homes tenen la possibilitat d'accedir a llocs de treball a jornada completa, aprofitant la seva major disponibilitat de temps i permetent sol·licitar prestacions més elevades en el futur. Aquestes inequitats en la distribució del temps i les oportunitats entre homes i dones influeixen directament a les seves vides professionals i personals.

Dones Immigrants al Sector dels Cuidats

Les dones immigrants en situació irregular sovint es troben fent rols de cuidadores. En diverses societats, aquestes dones assumeixen feines en l'àmbit de la cura, sigui a la llar o en institucions, tot i enfrontar nombrosos reptes legals i socials. Es veuen obligades a ocupar llocs de treball en el sector de la cura a causa de la manca d'opcions laborals accessibles per a elles en un país on la seva situació migratòria és irregular. Aquestes dones es converteixen en actors fonamentals en l'atenció a nens, gent

gran o malaltes, contribuint de manera significativa al benestar de les famílies i comunitats a què serveixen. Tot i això, la seva situació irregular les deixa vulnerables a l'explotació laboral, ja que poden enfrontar condicions de treball precàries, baixos salaris i, en alguns casos, absència de drets laborals bàsics. A més, solen tenir accés limitat a serveis socials i de salut, cosa que aguditza la seva vulnerabilitat.

La realitat es complica en constatar que la majoria de les persones que exerceixen rols remunerats en l'àmbit de la cura són dones, sovint provinents d'entorns migratoris. Quan aquestes dones participen en l'economia informal, ho fan enfrontant condicions precàries i percebent un salari considerablement inferior al just. Aquest panorama adquireix una importància cabdal en contextos on el mercat informal de cures experimenta un augment significatiu. A més, s'impulsa els treballadors migrants i nacionals a assumir rols contingents i precaris en l'economia de la cura, sense comptar amb les proteccions laborals i socials degudes. Aquestes situacions es presenten en entorns on la legislació laboral nacional, les polítiques de migració i, de vegades, fins i tot el reconeixement formal d'aquesta tasca com a treball, brillen per la seva absència. El 2017, segons l'enquesta de població activa (EPA), es van comptabilitzar 565.000 dones dedicades al treball domèstic i a la cura de persones grans i nens a domicili, de les quals 356.000 no havien nascut a Espanya. Aquesta dada revela una realitat complexa. L'Organització Internacional del Treball (OIT), en la seva anàlisi del 2019, va afirmar que la majoria dels

treballadors de la cura remunerats són dones, sovint migrants. Quan aquestes dones exerceixen la seva tasca a l'economia informal, ho fan en condicions precàries i a canvi d'un salari molt per sota del que és just.

Col·laboració amb la Cooperativa Som amb Tu

En aquest article, comptem amb la col·laboració de la cooperativa Som amb Tu, una entitat sense ànim de lucre que atén de manera personalitzada les necessitats de les persones en situació de dependència. Formen part d'una xarxa d'associacions i cooperatives que lluita per la dignificació dels cuidats i la feina de la llar. Mitjançant tallers, trobades i conscienciació dins del sector, ofereixen suport i orientació, posant un èmfasi especial en la importància de garantir un tracte just i dignitat en aquest àmbit.

Els afirmen que el factor de gènere juga un paper rellevant en la percepció i l'entrega de cuidats dignes. Segons ells, els cuidats recauen principalment en dones, siguin migrants o les mateixes dones de la llar en el cas que no siguin professionals. Afirmen que aquestes dones sovint es veuen mal remunerades, destacant la necessitat de lluitar per canviar aquesta realitat i assegurar una compensació justa pel seu treball vital.

Les dones que treballen en l'àmbit dels cuidats enfronten reptes significatius pel que fa a les condicions laborals justes. Segons la seva perspectiva, aconseguir documents per treballar legalment és un obstacle principal, i posteriorment assegurar-se que se'ls pagui la

seguretat social i un salari adequat. Afirmen que aquesta doble barrera administrativa i econòmica destaca la necessitat de reformes i suports per a aquestes treballadores.

Segons ells, en molts casos, les treballadores es veuen limitades pels documents en regla. Si no disposen de la documentació adequada, es troben en una situació precària. No obstant això, afirmen que aquelles que tenen la documentació han de lluitar per ser donades d'alta a la seguretat social per garantir els seus drets legals. Tot i no poder acceptar persones sense documentació en regla, segons la seva perspectiva, a la cooperativa Som amb Tu ofereixen orientació i suport per ajudar-les a regularitzar la seva situació. Afirmen que aquesta assistència es realitza a través de

cursos i acompanyament, buscant proporcionar recursos per superar aquesta barrera burocràtica.

Donada la importància de la salut i el benestar de qui ofereixen cuidats, segons la seva perspectiva, la cooperativa Som amb Tu destaca la necessitat d'establir horaris adequats amb els respectius descansos. Afirmen que, a més, promouen la participació en activitats físiques i sessions de xerrada emocional per garantir el benestar integral dels treballadors en aquest àmbit vital.

Alba Torrelles Serra
Miembro de ANUE

Publicat per:

**Asociación para las
Naciones Unidas
en España**
United Nations Association of Spain

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
**Institut Català
de les Dones**

L'ANUE no fa necessàriament com a seves les opinions expressades per els seus col·laboradors.

Referències:

Díaz Gorfinkiel, M., & Martínez-Buján, R. (2018). Mujeres migrantes y trabajos de cuidados: transformaciones del sector doméstico en España. *Panorama Social, 27*. Recuperado de https://www.funcas.es/wp-content/uploads/Migracion/Articulos/FUNCAS_PS/027art08.pdf

Idescat. Uso del tiempo. 2011. Actividades principales en un día promedio. Por sexo.

Massé García, M. C. (2017). La mujer y el cuidado de la vida: comprensión histórica y perspectivas de futuro. *Cuadernos de Bioética, XXVIII*(3ª). Recuperado de <https://repositorio.comillas.edu/xmlui/bitstream/handle/11531/22725/2017-09-12Cuadernos%20de%20Bio%c3%a9tica%20Mujer%20y%20cuidado.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Ministerio de Universidades. (2022-2023). Estadística de Estudiantes. Recuperado de <https://www.universidades.gob.es/estadistica-de-estudiantes/>

Organización Internacional del Trabajo. (2019). El trabajo de cuidados y los trabajadores del cuidado para un futuro con trabajo decente. Recuperado de https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/---publ/documents/publication/wcms_737394.pdf

Pezo Silva, M. C., Praça, N. S., & Stefanelli, M. C. (2003). La mujer responsable de la salud de la familia: constatando la universalidad cultural del cuidado. *Revista de la Sociedad Española de Enfermería Nefrológica, 6*(2), 17-22. Recuperado de https://scielo.isciii.es/scielo.php?pid=S1132-12962004000200003&script=sci_arttext&lng=en

Torns, T. (2008). El trabajo y el cuidado: cuestiones teórico-metodológicas desde la perspectiva de género. *EMPIRIA. Revista de Metodología de las Ciencias Sociales, (15)*, 53-73. Recuperado de <https://www.redalyc.org/pdf/2971/297124045003.pdf>
